

VERSLAG GOAB-KRING GROTE STEDEN

Dit is het verslag van de kenniskring Grote Steden over GOAB, die plaatsvond op 9 november 2023 van 10.00 – 12.00 (digitaal). Er waren 28 beleidsambtenaren aanwezig, 1 vertegenwoordiger van OCW en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Subsidie en tarieven
4. Voorschoolse zorgstructuur
5. In de etalage
6. Ve in de gastouderopvang
7. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Activiteiten GOAB ondersteuningstraject schooljaar 2023/2024

- 12 december 10-11.30: webinar 'zware' ve-groepen (min. 8 ve-kinderen)
- Update Handreiking inzet GOAB middelen (Q4-23)
- GOAB beleidsoverdrachtdossier ambtenaren (Q1-24)
- Bijeenkomst ve-aanbod asielpetters (ws Q2-2024)
- Product Prijsopbouw ve (Q1-2024)
- Webinar rol ve in LEA (Q1-2024)
- Themabijeenkomst personeelstekort in de ve (Q1-2024)
- Product ve in andere contexten (Q20-2024)

Bijeenkomsten incl inschrijving terug te vinden via www.goab.eu/agenda en producten terug te vinden via www.goab.eu/kennisbank.

Kamerbrieven juli-november 2023

1. 4 juli 2023 [brief](#) Programma Ontwikkeling jonge kind. Uitleg van het programma. Eerder al in vorige kenniskring benoemd, nu dus officieel. Is van toepassing op de 20 gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Inzet op voorschools en vroegschools en ouders. O.a. stimuleren ontwikkeling in gezin, gezamenlijke scholing voor pm'ers en leerkrachten, 2e beroepskracht vroegschoolse educatie en werken aan bereik.
2. 6 juli 2023 [verzamelbrief](#) OCW. Kamerbrief waarin stand van zaken rondom moties en onderwerpen betreffende het onderwijs staan beschreven. Zoals nieuwkomers onderwijs (over gegevensuitwisseling) en leerlingvervoer. Maar ook het inspectieonderzoek kwaliteit voorschools waarbij het gaat over versterken van structureel toezicht op de educatieve kwaliteit (ipv nu signaalgestuurd). Ook de resultaten van de implementatiemonitor, zie verderop, staan in deze brief.
3. 15 september 2023: stavaza [herziening](#) kinderopvang financieringsstelsel. Het ministerie SZW geeft het nieuwe kabinet in deze brief een aantal opties en beslispunten mee om de herziening van de financiering van kinderopvang te regelen, mede op basis van de impactanalyses van o.a. de branches en de kennisnotitie van

SCP en CPB. Bv over arbeidseis en over inkomensafhankelijke ouderbijdrage. Ook de relatie tot de financiering van peuteropvang en ve komt in de brief naar voren.

4. 19 september 2023: subsidie [Brugfunctionaris](#). In de recente nieuwsflits vanuit GOAB (met ook de bedragen SPUK GOAB) is ook informatie gestuurd over de brugfunctionaris subsidie in een brief die ook over schoolmaaltijden gaat. Schoolmaaltijden worden ook in 2024 gratis beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt in 2024 bijna € 52 miljoen beschikbaar gesteld voor extra brugfunctionarissen (scholen moeten subsidie aanvragen). De brugfunctionaris zet zich vanuit school in om de verbinding tussen school, thuis, zorg en ondersteuning te versterken. De subsidieronde gaat met enige vertraging per januari 2024 open.

5. 12 oktober 2023: Stand van zaken [School en Omgeving](#). School en Omgeving is een programma gericht op verrijkt aanbod voor leerlingen buiten schooltijd. Er is een nieuwe subsidieronde gestart per dit schooljaar. Deze brief gaat daarover.

6. 27 oktober 2023: Verdere [kwaliteitsverbeteringen](#) voorschoolse educatie. Deze brief gaat over Personeelstekort ve (Berenschot rapport), Gastouderopvang en ve, Structureel toezicht op kwaliteit ve (AEF rapport), Reactie inspectierapporten ve en LEA en tot slot reactie Rapport Onderwijsraad.

Ad 1: Rijk gaat pm'ers in opleiding ook formatief laten meetellen (voorlopig).

Ad 2. Er komt verkenning van ve in de gastouderopvang.

Ad 3. Scenario volledige toezicht door GGD voor ve wordt nader uitgewerkt.

Ad 4. Er komt een handreiking LEA en terminologie van artikel WPO 161 gaat wellicht veranderd worden, bv naar 'om scholen te stimuleren een afspiegeling van hun wijk of gemeente te zijn' ipv evenredige verdeling van leerlingen met onderwijsachterstanden. Daarnaast verkenning naar landelijke doelgroepbepaling vve en aanpassing resultaatafspraken.

Ad 5. N.a.v. adviezen Onderwijsraad: deel oppakken door volgend kabinet en deel via gesprekken over doorgaande lijn.

7. [Kamerbrief](#) SZW 7 nov mbt fiscaal max tarief 2024. Fiscaal maximum was verhoogd naar € 9,65 in 2024, maar politiek wilde meer, via amendement afgedwongen, dus nu verhoogd naar € 10,25 en via spoedprocedure per 1-1-2024 in laten gaan.

Vragen gemeente

Een gemeente vraagt om OAB budget ook geïndexeerd wordt. Antwoord is dat OCW dit per jaar beslist, veruit meeste jaren is het geïndexeerd, dat vinden gemeenten terug in de definitieve beschikking die eind september van het lopende jaar via DUO gestuurd wordt.

Onderzoeken

1. [Factsheet](#) Onderwijsinspectie: kwaliteit voorschoolse educatie 2022

De meeste voorscholen scoren volgens het waarderingskader van de inspectie voldoende tot goed, aldus het rapport. Wel zijn er kwaliteitsverschillen tussen de voorscholen. Deze uitkomsten verschillen niet van de uitkomsten in 2019. Vooral het pedagogisch handelen is goed. Verbeterpunten liggen op het gebied van het aanbod, het educatief handelen en de samenwerking, zowel met ouders als met basisscholen als het gaat om vroegschoolse educatie.

2. [Implementatie- en bestedingsonderzoek GOAB](#), slotmeting

Belangrijkste uitkomsten:

- 960 uur en pbm in ve vrijwel overal ingevoerd.
- Gemiddeld heeft een gemeente driekwart van de specifieke uitkering voor GOAB nodig voor het aanbieden van voorschoolse educatie.
- Er komt nog een extra meting naar de besteding, met name onderbesteding SPUK en inzet eigen middelen (Cebeon).

3. **Beleidsmonitor** Tel mee met Taal (TmmT): TmmT gaat over aanpak laaggeletterdheid onder volwassenen. Redelijk kritische evaluatie over 2020-2024 inzet TmmT. Respondenten zijn wel tevreden over verbeterde samenwerking en grotendeels over de kwaliteit. Het is echter onduidelijk of de maatregelen bijdragen aan een groter bereik onder volwassenen.

4. Themaonderzoeken Inspectie:

1. Publicatie landelijk rapport KO en landelijk rapport LEA/vve (inclusief themaonderzoek Resultaatafspraken vroegschoolse educatie): voor de kerst

2. Publicatie themaonderzoek signalen KO: voor de kerst

Ook terug te vinden via tweejaarlijkse nieuwsbrief Onderwijsinspectie (je kunt je hierop abonneren), zie:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuwsbrieven/onderwijsinspectie-voor-en-vroegschoolse-educatie>.

5. Druk op de keten:

Naar aanleiding van signalen over toenemende wachtlijsten, toename zwaardere zorgvragen bij (jonge) kinderen en stijging van het aantal kinderen met een migratieachtergrond, uit AZC's en kwetsbare gezinnen, hebben de ministeries van VWS, OCW en SZW besloten een onderzoek uit te zetten naar de druk op de keten van kinderopvang, basisonderwijs en zorg. Doel is zicht te krijgen op eventuele belemmeringen en onderliggende factoren. Berenschot is gevraagd het onderzoek uit te voeren. Q4 2023 kwantitatief rapport gereed, eindrapport in 2024.

6. **Personeelstekort in ve**. Uit het onderzoeksrapport blijkt dat circa een derde van de kinderopvangorganisaties die ve aanbieden, aangeeft een personeelstekort te hebben bij de uitvoering van ve. Dit is een kleiner aandeel tekorten dan in de kinderdagopvang en buitenschoolse opvang. Werkgevers in West-Nederland hebben het meeste last van het personeelstekort in ve. De verwachting is dat het tekort aan personeel in ve de komende jaren zal groeien als gevolg van:

- * Te weinig geschikte kandidaten;
- * Landelijke kwalificatie-eisen voor ve;
- * Aanvullende kwalificatie-eisen vanuit gemeenten;
- * Uitstroom van personeel;
- * Meer vraag naar ve.

Circa een derde (30 procent) van de kinderopvangorganisaties geeft aan een personeelstekort te hebben bij de uitvoering van VE. Daarmee ligt het aantal organisaties met personeelstekorten bij VE in lijn met tekorten die eerder werden gerapporteerd over de peuteropvang (33%). Het aantal organisaties dat personeelstekorten rapporteert is lager dan bij de kinderdagopvang (54%) en de buitenschoolse opvang (76%). Werkgevers in West-Nederland (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland) hebben vaker (36%) een personeelstekort dan werkgevers in het zuiden (21%) of noorden (27%) van Nederland.

Reactie gemeente op dit onderzoek over tekort: Hierbij speelt misschien meet dat aanbieders de ve groepen soms prioriteit geven.

Overig

1. **Briefadvies Onderwijsraad**: oproep Onderwijsraad aan Kabinet om in te blijven zetten op VVE; positief over de doelstellingen van het Programma Jonge Kind.

2. Jaarlijkse **vragenlijst** Inspectie rond vve en LEA; college moet akkoord gaan. Jaarlijks vullen gemeenten een vragenlijst in over hun taken voor de Lokale Educatieve Agenda en de voor- en vroegschoolse educatie. Door de

regeling gegevensverstrekking verandert hier iets in. Vanaf volgend jaar moet het college van burgemeester en wethouders de ingevulde vragenlijst vaststellen. Daarna stuurt de gemeente de vastgestelde vragenlijst voor 1 april naar de inspectie.

3. **Lerende dialoog**: Dit najaar start de Onderwijsinspectie een lerende dialoog met 20 gemeenten over het thema de Lokale Educatieve Agenda. Met hen gaat de Inspectie in gesprek over hoe zij invulling geven aan dit jaarlijkse overleg. Het doel van het instrument lerende dialoog is, in het kader van stimulerend toezicht, om succesfactoren en eventuele knelpunten binnen de gemeente te achterhalen. En om ervaringen van verschillende gemeenten bij elkaar te brengen. Vervolgens gaat de Inspectie deze opbrengsten via een rapportage of webinar delen met alle gemeenten. De betreffende gemeenten zijn al door Inspectie benaderd.

4. **D-score**. Tot voor kort werden van jonge kinderen alleen lengte en gewicht overal enigszins gelijk bepaald. Voor de algemene ontwikkeling van kinderen was geen duidelijke scoringsmethode. De door TNO ontwikkelde Development Score (D-score), die door de World Health Organization (WHO) als meeteenheid is geaccepteerd, brengt daar verandering in. Met de D-score is het mogelijk om in één oogopslag de sociale, cognitieve en motorische ontwikkeling van jonge kinderen inzichtelijk te krijgen.

5. **Regeling** onderwijskansen voor het VO. Waren voorheen de leerplusarrangement gelden. VO systematiek gaat op die van po lijken (onderwijsscores).

6. **Handreiking** tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen. Deze handreiking is een toelichting op de Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs.

Informatie na afloop kenniskring Onderwijsinspectie n.a.v. gestelde vragen:

De themaonderzoeken over LEA/vve (dus ook het rapport over de resultaatafspraken) hebben helaas iets vertraging opgelopen. Naar verwachting kunnen we pas begin 2024 publiceren. Jullie moeten dus nog iets langer geduld hebben. Goed dat gemeld is dat de vragenlijst langs het college moet. De gemeenten krijgen hier eind november ook nog separaat een mail van ons over.

Wat de combinatie van twee vragenlijsten betreft: wij sturen jaarlijks twee vragenlijsten/jaarverantwoordingen, namelijk voor LEA/vve en toezicht en handhaving kinderopvang. Deze vragenlijsten worden niet gecombineerd. De vragenlijst/jaarverantwoording LEA/vve wordt begin januari uitgezet en moet volgens de regelgeving uiterlijk 1 april retour gezonden worden. De vragenlijst/jaarverantwoording toezicht/handhaving kinderopvang wordt begin april uitgezet en moet uiterlijk 1 juli retour gezonden worden. Daarnaast zijn de contactpersonen van beide onderwerpen andere mensen.

SUBSIDIE VE

Uit het eerder aangehaalde implementatie en bestedingsonderzoek GOAB blijken grofweg twee soorten subsidiestructuren voor ve:

- koptarief (vergoeding aan aanbieders boven fiscaal maximum)
- vaste prijs per peuter

Daarnaast zijn er allerlei combinaties met groepssubsidie en activiteitsubsidie.

GOAB ondersteuningstraject krijgt veel vragen over de prijsopbouw en gaat hier begin volgend jaar een product voor schrijven. We blikken met de aanwezige gemeenten via drie vragen kort terug hoe dit voor subsidiejaar 2024 is gegaan.

Driekwart van de aanwezige gemeenten heeft voor subsidiejaar 2024 wijzigingen doorgevoerd in systematiek of subsidiebedragen. Meest genoemde reden hiervoor is de standaard jaarlijkse aanpassingen rond indexering van bedragen. Sommige gemeenten hebben iets meer dan dit gedaan, bijvoorbeeld omdat de aanbieders niet uit kwamen. Er is dan bijvoorbeeld meer stabiliteit ingebracht in de subsidies door een deel vaste subsidies toe te kennen. Een gemeente vraagt aan de andere of het gebruikelijk is boven het fiscaal maximum te subsidiëren voor alle typen ouders. Hierop wordt aangegeven dat dit voor vve-ouders zeer gebruikelijk is en voor niet vve-ouders bij grote steden ook in grote mate voorkomt. Voor deze laatste groep ouders telt dat ze niet uit GOAB budget gefinancierd mogen worden.

De gemeente Den Haag was vooruitlopend op de wijzigingen van Rijksweg al begonnen met voorbereidingen op een stelselwijziging. Via de bestaande overlegstructuren met de brede kinderopvang en specifiek met de ve-kinderopvang zorgt de gemeente voor informatie voor de houders, toetst de gemeente ideeën en worden er gezamenlijke besluiten genomen. De gemeente heeft 5 a 6 keer per jaar met de ve-houders overleg over vve. In dit overleg zitten 6 ve-aanbieders namens alle 23 ve-houders. 1 van de aanwezige ve-aanbieders vertegenwoordigt alle kleine aanbieders.

Voor de nog te schrijven handreiking worden de volgende tips meegegeven:

- Regionale verschillen die van invloed zijn op prijsopbouw;
- Eventuele voor- en nadelen van verschillende systematieken;
- Uitgangspunten voor OAB besteding.
- Opties als fiscaal maximum niet toereikend is.
- Voorbeelden van afspraken met aanbieders.
- Handreiking is mooi, maar er is veel ruimte voor eigen invulling. Kunnen alle varianten benoemd worden?
- Wat moet en wat mag aangeven.
- Hoe om te gaan met een huisvestingscomponent.

VOORSCHOOLSE ZORGSTRUCTUUR

Veel gemeenten zijn bezig met de juiste ondersteuning organiseren voor ve- peuters met een aanvullende ondersteuningsvraag. Vormen van aanvullende ondersteuning zijn:

- Ondersteuning voor het kind (zorg coördinator, jeugdhulp)
- Ondersteuning pm'er (training/coaching)
- Aanpassingen in de groepsstructuur (groepsgrootte, groepssamenstelling)
- Ondersteuning buiten de ve-groep (plusgroep, dagbesteding/kinderdagcentrum)

In kleine groepjes is uitgewisseld hoe men dit zelf heeft georganiseerd. Hieruit blijkt dat dit een actueel vraagstuk is en er is een diversiteit aan aanpakken. NPO-middelen en de nieuwe Jonge Kind-subsidies hebben hier mogelijkheden voor geboden. Er zijn onder meer extra ondersteuners/groepshulp naar de groepen gekomen, zorgprotocollen opgesteld, extra inzet vve-coaches/IB'ers /3^e pm'er en extra groepen gestart voor specifiek kinderen met extra ondersteuningsvragen, en trainingen voor pm'ers georganiseerd. Een gemeente geeft plenair een toelichting. Er is een voorschoolse zorgstructuur, een vaste JGZer sluit aan op alle vve-locaties. Daar is ook logopedie en andere zorg aan verbonden. Zo is er een schil om de kinderopvang ingericht. Een tweede gemeente vertelt over een [stappenplan](#) dat vooral inzet op preventie. Er is een zorgkaart

ontwikkeld en trainingen voor pm'ers om zorgen snel in beeld te krijgen. Er zijn CJG netwerken op wijkniveau als spin in het web om de verschillende zorgpartijen aan elkaar te verbinden.

Discussiepunten/vraagstukken binnen gemeenten zijn de eigen verantwoordelijkheid van de (commerciële) aanbieders vs die van de gemeente. En daarnaast het al dan niet bieden van een voorziening (plusgroep) naast de bestaande ve-groepen vs inclusieve opvang. Dit laatste moet dan wel haalbaar zijn voor de kinderopvang. Vanuit het uitgangspunt dat het kind zich moet kunnen ontwikkelen valt de keuze dan soms toch op een aparte voorziening.

Een gemeente uit de behoefte aan een overzicht van trainingen voor pm'ers die er op dit vlak zijn.

IN DE ETALAGE

Enkele van de 19 gemeenten die een aanvraag hebben ingediend rond programma Jonge Kind licht toe waar ze op willen gaan inzetten.

De eerste gemeente gaat inzetten op: passende kinderopvang (groepshulp extra), kleinere groepen, meer pm'ers op de groep, extra vergoeding voor ouders met lage inkomens (tot 130% sociaal minimum) en ve in gastouderbureaus mogelijk maken. Een tweede gemeente gaat inzetten op een Plusgroep, onderwijsassistenten in groep 1 en 2, en ouders thuis ondersteunen. En derde gemeente haakt aan bij Kansrijke start, dus eerste 1000 dagen. Meer openbare huiskamers in de wijken openen met meer professionals die ouders kunnen ondersteunen. Ook gaan ouders in de kwetsbare wijk twee keer vaker naar het consultatiebureau.

Er wordt gevraagd of de Asscher-middelen jaarlijks worden geïndexeerd. Gemeld wordt dat dit het geval is, in beperkte mate. In excelbijlage bij de gemeentefondscirculaires is dit bedrag en daarmee de indexering eenvoudig te herleiden. Daarnaast wordt gevraagd of de hoogte van SMI bijdrage voor gemeenten nog te herleiden is. Dat is [hier](#) terug te vinden op pagina 2/3.

VE IN DE GASTOUDEROPVANG

Er komt verkenning vanuit OCW en SZW naar de mogelijkheden van ve in de gastouderopvang. OCW is benieuwd hoe gemeenten hier naar kijken. Gevraagd is of ze dit wenselijk en haalbaar vinden, en welke voorwaarden zouden moeten gelden. Aanvullende vragen waren:

- Groeps grootte in 'reguliere' ve is 1:8, wat vinden gemeenten van het plan als de BKR voor gastouders 1:5 zou zijn?)
- Indien er zorgen zijn, welke zorgen zijn dit precies? En kunnen ze worden weggenomen, bijvoorbeeld door opleidingseisen te stellen of eisen m.b.t. de inrichting?

Een deel van de aanwezige gemeenten ziet kansen voor uitbreiding ve in de gastouderopvang. Een gemeente heeft hiervoor al een groei-model ontwikkeld en de eerste stap is implementatie van een kindvolgsysteem. Wel wordt duidelijk dat niet alle gastouderbureau's mee willen. Maar er zijn er die zich al geschoold hebben in taalontwikkeling of zelfs ve.

Een andere aanwezige heeft de ervaring uit een kleinere gemeente dat gastouderopvang in kleine kernen soms de enige mogelijkheid is om een aanbod te hebben.

Andere gemeenten hebben twijfels en/of bezwaren. Dit zijn vooral zorgen over de kwaliteit en hoe er gehandhaafd kan worden. Of dat de drempels voor gastouders verhoogd worden door nieuwe eisen, waardoor ze als gastouder stoppen, terwijl er nu al tekorten zijn aan opvangvoorzieningen. Het voorstel om minder kinderen per gastouder op te vangen (1 op 5) leidt ook tot capaciteitsvermindering. Er wordt op gewezen dat

de meeste gastouders kinderen van alle leeftijden opvangen, waardoor ve lastig in te bedden is, al zijn er ook gastouders die zich hebben gespecialiseerd in peuters. Het continu moeten bijscholen van gastouders wordt een uitdaging en ook is gemeld dat gastouders echt een andere manier van werken hebben, waar ve dus niet logisch bij past.

Nav het BKR-voorstel wordt gevraagd of uit onderzoeken al gebleken is dat kleinere groepen in ve tot betere resultaten leiden (in alle settings, dus dagopvang, peuteropvang of gastouderopvang). Dat onderzoek is er niet echt.

AFRONDING

Verslag en daarbij korte evaluatie volgt binnen een week. Graag horen we ook welke onderwerpen jullie volgende keer willen behandelen.

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende G44-bijeenkomst wordt gehouden op 6 juni 2024. Dit is een fysieke bijeenkomst van 10 tot 15 in het centrum van Utrecht. De uitnodiging volgt te zijner tijd.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via wdegeus@oberon.eu